

Naturvårdsverket
106 48 Stockholm
registrator@naturvardsverket.se

Yttrande över program för miljökonsekvensbedömning för en planerad anläggning för slutförvaring av använt kärnbränsle i Finland (NV-05023-16)

Bakgrund

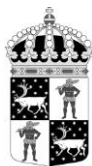
Miljöministeriet i Finland har, i enlighet med konventionen om miljökonsekvensbeskrivningar i ett gränsöverskridande sammanhang (Esbokonventionen) och rådets direktiv 85/337/EEC, underrättat Sverige om en påbörjad planering av en anläggning för slutförvaring av använt kärnbränsle. Ett program för miljökonsekvensbedömning (MKB-program) har därför upprättats enligt finsk lag. Lännsstyrelsen i Norrbottens län har getts möjlighet att lämna synpunkter på programmet.

Projektet

Det finska bolaget Fennovoima AB planerar att anlägga en inkapslingsanläggning och ett slutförvar av använt kärnbränsle. Syftet med projektet är att hitta en permanent lösning för slutförvaring i den finska berggrunden av använt kärnbränsle från Fennovoimas kärnkraftverk Hanhikivi 1, som är under byggnad utanför Pyhäjoki i höjd med Lövånger på svenska sidan. Inkapslingsanläggningen och slutförvaret ska kunna omhänderta 1 200-1 800 ton uran som beräknas uppkomma vid driften av kärnkraftverket. Kärnbränslet avses att placeras i vertikala eller horisontella hål i borrade tunnlar i berggrunden.

Två alternativa platser kommer att studeras. Alternativ 1 är Eurajoki/Euraåminne kommun i höjd med Söderhamn. I kommunen finns idag Olkiluoto kärnkraftverk och Posiva AB:s inkapslings- och slutförvarsområde. Alternativ 2 är Sydänneva, söder om Pyhäjoki i höjd med Lövånger. Anläggningen beräknas uppta en yta om ca 50 ha ovan mark. Under mark beräknas volymen av deponeringstunnlarna m.m. uppgå till ca 200 000 - 250 000 m³.

Enligt Fennovoimas preliminära bedömning i MKB-programmet har inga gränsöverskridande miljökonsekvenser identifierats. Naturvårdsverket har ändå valt att skicka remissen på brett samråd till de myndigheter och organisationer som lämnat synpunkter under samrådet rörande processen med miljökonsekvensbedömning för det blivande kärnkraftverket i Pyhäjoki.



Synpunkter

Länsstyrelsen har tagit del av sammanfattningen av MKB-programmet och lämnar med denna utgångspunkt följande synpunkter. Av sammanfattningen framgår inte vilka kriterier Fennovoima, nedan bolaget, utgått ifrån vid valet av de två alternativa platserna. Följaktligen anges inte heller vilka egenskaper berggrunden på de aktuella platserna har som gör att den är lämplig för ett slutförvar av använt kärnbränsle under den mycket långa tidsperiod som avfallet kommer att vara farligt för människors hälsa och miljön. I den kommande MKB-rapporten bör bolaget därför ange vilka kriterier bolaget utgått ifrån. Bolaget bör även redovisa hur de valda platserna uppfyller de uppställda kriterierna.

I MKB-programmet anges att risken för utsläpp av radioaktivitet från den planerade inkapslings- och slutförvaringsanläggningen är mycket små. I programmet anges att vissa olycksrisker finns vid transport av det använda bränslet från kärnkraftverket till slutförvaret. Även ett tänkbart scenario för en olycka i inkapslingsanläggningen beskrivs. I båda fallen skulle, enligt bolaget, utsläppen av radioaktivitet bli mycket små och endast påverka de som befinner sig allra närmast en olycksplats. Av sammanfattningen framgår dock inte varför man valt de aktuella scenarierna och inte heller hur man kommit fram till slutsatsen att utsläppen kommer att bli så små som beskrivits. Det framgår inte heller vilken metod bolaget använt för att beräkna sannolikheten för och konsekvenserna av en eventuell olycka.

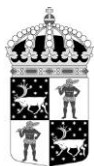
I sammanfattningen anges inte vilka vilka ämnen som kan släppas ut samt vilka halter som kan bli aktuella i utomhusluften. Det anges inte heller om dessa radioaktiva ämnen bedöms kunna nå Sverige om en olycka skulle inträffa. Ovanstående punkter bör utvecklas och redovisas i den kommande MKB-rapporten.

Av sammanfattningen framgår inte heller om det finns risk för utsläpp av radioaktiva ämnen till Bottenviken och om dessa sedan kan nå den svenska kusten. Risken för detta bör beskrivas samt miljökonsekvenserna bör bedömas.

I sammanfattningen anges att geologisk slutförvaring i det finska urberget är den enda möjliga lösningen eftersom andra alternativ antingen strider mot finsk lag eller är mindre lämpade för finska förhållanden. Länsstyrelsen anser att bolaget ändå bör åläggas att beskriva alternativa metoder som kan användas för att minska mängden högaktivt avfall som behöver slutförvaras. Bolaget bör även åläggas att beskriva om det finns tekniska metoder för att minska avfallets farlighet innan slutförvaring sker.

Enligt sammanfattningen ska slutförvarets pålitlighet kunna påvisas med tillräcklig säkerhet upp till en miljon år in i framtiden. Detta är, även i geologiskt perspektiv, en ganska lång tidsrymd. I MKB-rapporten bör bolaget därför åläggas att beskriva hur slutförvaret ska klara geologiska förändringar under denna tid och som kan påverka de deponerade kapslarna negativt. Både fysiska förändringar på grund av t.ex. seismisk aktivitet samt förändringar på grund av t.ex. geokemiska och geohydrologiska processer bör beskrivas och miljökonsekvensbedömas.

Slutligen vill länsstyrelsen framföra att Länsstyrelsen i Norrbottens län önskar delta i den fortsatta processen med miljökonsekvensbedömningen.



Länsstyrelsen
Norrbotten

YTTRANDE

3 (3)

Datum
2016-11-16

Diarienummer
562-11799-2016

De som deltagit i länsstyrelsens beslut

Beslut om detta yttrande har fattats av miljödirektör Anna-Carin Ohlsson efter föredragning av miljöskyddshandläggare Roger Larsson.

Anna-Carin Ohlsson

Roger Larsson
Tel. 010-225 53 48
E-post: Roger.K.Larsson@lansstyrelsen.se